

LITTERATUR.

A. M. Tallgren, *Collection Zaoussallov* au musée historique de Finlande à Helsingfors, I, Catalogue raisonné de la collection de l'âge du bronze; Helsingfors 1916.

—, — *Collection Tovostine* des antiquités préhistoriques de Minoussinsk conservées chez le dr Karl Hedman à Vasa; Helsingfors 1917.

Två stora ryska samlingar av fornsaker ha åren 1909 och 1916 förvärvat till Finland, av vilka den ena redan tillhör Historiska Museet i Helsingfors, den andra sannolikt en gång även kommer att hamna där. Båda samlingarna ha katalogiserats av den erkände specialisten på rysk-sibirisk bronsålder, d:r A. M. Tallgren, som över dem utgivit ett par ståtliga, rikt illustrerade kvartvolymer. I dessa ges icke blott förteckningar och beskrivningar över föremålen med upplysningar om deras fyndorter utan även intressanta översikter över de östliga bronsålderskulturernas utbredning, kronologi och förbindelser åt olika håll. Urymmet förbjuder tyvärr att här närmare ingå på det viktiga stoffet. Här må nämnas, att Zaoussaïlov-samlingen omfattar 10,935 föremål, Tovostin-samlingen 1,053. Om den senare meddelas, att ägaren i januari 1915 önskade sälja den till Sverige. Genom d:r Tallgrens och d:r Hedmans livliga intresse räddades den likväl för Finlands räkning. Att dessa samlingar just i Finland skola erhålla den bästa bearbetning är ställt utom allt tvivel. Emellertid kan en svensk, som just genom d:r Tallgrens forskning gjorts uppmärksam på dessa kulturers direkta betydelse för Sverige, ej undertrycka en önskan, att en liknande kollektion även funnes här tillgänglig. Men det kan ju ske i framtiden, ty ryska privatsamlingar stå alltemellanåt att köpa. Så kan den troligen främsta samlingen i Ryssland av tatariska etnografica (huvudsakligen dräkter och smycken) nu förvärfvas för en rimlig summa.

D:r Tallgren indelar f. n. den ryska bronsåldern i tre stora perioder, den äldre från ca 2500—1500 före Kr. f., den mellersta omkr. 1500—1000, och den yngre omkring 1000—400 före Kr. Det synes, som om Tallgren här mera förbehållslöst skulle ha anslutit sig till Montelius' kronologiska uppfattning, än han gjorde i sin viktiga doktorsavhandling av 1911.

I sin översikt av de sibiriska fynden kommer T. även in på de ornamentala frågorna, exempelvis den s. k. "geometriska rankan", vilken nyligen behandlats av Strzygowski i hans stora arbete *Altai-Iran*. T. anför vägande skäl för sin uppfattning, att denna rankas ursprung bör sökas i den grekiska konsten, ej i en speciell altaisk konst. För varje arkeolog, som ej behärskar det ryska språket och även för dem, som göra det, äro Tallgrens kataloger oundgängliga, om de önska göra bekantskap med Östeuropas och Sibiens förhistoriska kulturer. Att berömma äro även de förträffliga bibliografierna.

T. J. A.